

TABEL 2.1. RAAMDOKUMENDI ÜHTSED KEELEOSKUSTASEMED

Keele- oskustase	Üldine kirjelduskriteerium (tabel 1)	Põhitunnused (raamdokumendi osa 3.6 põhjal)
Vilunud keelekasutaja		Tuleb rõhutada, et tasemega C2 ei kavatseta viidata emakeelekõnelejaga võrdsele või isegi selle lähedasele pädevusele. Nii esialgne uuring kui ka projekt, kus ema- ja võõrkeeleoskuse hindamiseks kasutati raamdokumendi kirjelduskriteeriumeid (North 2002: Raamdokumendi juhtumiuuringud), näitasid, et mõlemakeelsele kõneleja keeleoskus võib ulatuda parimast määratletud tasemest palju (C2) kõrgemale. Kui Wilkins tegi 1978. aastal ettepaneku koostada osahindamisskeemide üleeuroopaline skaala, määratles ta ka seitsmenda, n-ö mõlema keele oskuse taseme
	C2	Mõistab vaevata kõike kuulnud ja loetut. Oskab resümeeida eri tüüpi suuliste ja kirjalike allikate teavet ja sõnastada neis esitatud põhjendusi ja arutlusi. Oskab end spontaanselt, ladusalt ja täpselt väljendada, eristades ka keerukamate situatsioonide peenemaid tähendusvarjundeid.
	C1	Mõistab pikki ja keerukaid tekste, tabab ka varjatud tähendust. Oskab end spontaanselt ja ladusalt mõistetavaks teha, väljendeid eriti otsimata. Oskab kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii avalikes, õpi- kui ka tööoludes. Oskab luua selget, loogilist, üksikasjalikku teksti keerukatel teemadel, kasutades sidusvahendeid ja sidusust loovaid võtteid.
Iseseisev keelekasutaja	B2+	See tasemevahemik (B2+) on eduka edasijõudnu tase . Seal keskendutakse jätkuvalt argumenteerimisele, tulemuslikule sotsiaalsele suhtlusele ja keeleteadlikkusele, mida vaadeldi tasemel B2. Siiski võib argumenteerimist ja sotsiaalset suhtlust tõlgendada siin vestlusoskuse uue tahuna. See diskursusepädevuse uus aste ilmneb vestluse juhtimises (koostööstrateegias): <i>oskab anda tagasisidet ning lisada omapoolseid seisukohti ja järeldusi, aidates sel kombel kaasa arutelu edenemisele; suudab oskuslikult siduda oma juttu teiste omaga. Sama pädevus ilmneb ka teksti selguse või sidususe küljest: oskab mitmesuguste siduvate väljendite abil tulemuslikult edasi anda mõtteseoseid; korrakindlalt põhjendada oma seisukohti, tuues välja olulised aspektid ja väiteid kinnitavad üksikasjad. Lõpuks hõlmab see tasemevahemik ka läbirääkimisoskusi.</i>
	B2	Mõistab keerukate abstraktsel või konkreetsete teemal tekstide ning erialase mõttevahetuse tuuma. Suudab spontaanselt ja ladusalt vestelda sama keele emakeelse kõnelejaga. Oskab paljudel teemadel luua selget, üksikasjalikku teksti ning selgitada oma vaatenurka, kaaluda kõnealuste seisukohtade tugevaid ja nõrku külgi.

Algaja keelekasutaja	B1+		See tasemevahemik on suhtlusläve kõrgem tase (B1+). Siin kehtivad kaks tasememuutuse vahetult mainitud põhiomadust ja lisandub mitu oskuskriteeriumit, mis keskenduvad teabevahetuse kvantiteedile, näiteks: <i>oskab anda konkreetset infot, kui seda intervjuul või konsultatsioonil küsitakse (nt kirjeldada arstile sümptomeid), kuid esitab seda üldsõnaliselt, ilma üksikasjadesse laskumata; oskab selgitada, milles seisneb probleem; resümeeerida juttu, artiklit, vestlust, arutelu, intervjuud ja dokumentaalkirjutist, -filmi või -saadet ning avaldada nende kohta arvamust ja vastata täpsustavatele küsimustele; läbi viia ettevalmistatud intervjuud, kontrollida ja üle küsida infot, aeg-ajalt võib paluda öeldut korrata, eriti kui küsitlerv räägib liiga kiiresti või pikalt; oskab kirjeldada mingi toimingu käiku ja anda üksikasjalikke juhtnööre; oskab oma toimevaldkonna piires võrdlemisi usaldusväärselt vahendada tüüpilist või ebatüüpilist faktiteavet.</i>
	B1	Mõistab kõike olulist endale tuttavalt teemal, nagu töö, kool, vaba aeg vm. Saab enamasti hakkama välisriigis, kus vastavat keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavalt või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane.	Tase B1 vastab suhtlusläve tasemekirjeldusele ja seda võib liigitada kahe omaduse põhjal. Esimene neist on võime mitmesugustes kontekstides suhelda ja end mõistetavaks teha, näiteks: <i>suudab üldiselt jälgida pikema mõttevahetuse põhipunkte eeldusel, et kõneldakse ühiskeeles ja hääldus on selge; oskab arusaadavalt väljendada oma juttu peamist mõtet; arusaadavalt väljendada, kuigi pikema kõnelõigu korral teeb sageli pause, et otsida sõnu ja grammatilisi vorme või korrigeerida sõnastust.</i> Teine omadus on võime tulla paindlikult toime igapäevaelu probleemidega, näiteks: <i>tuleb toime vähem tüüpilistes ühissõidukitega seotud olukordades; saab hakkama enamikus olukordades, mis tulevad ette reisiks valmistumisel (nt reisibüroos) või reisimisel jm sõitudel; on võimeline ettevalmistuseta astuma vestlusse, kui kõneaine on tuttav.</i>
	A2+		See tasemevahemik on hea esmane keeleoskus (A2+). Selle juures võib märgata palju aktiivsemat osalemist vestluses, kuigi vajatakse mõningast abi ja esineb teatud takistusi. Näiteks: saab jutust piisavalt aru, et raskusteta toime tulla lihtsamate tavapäraste tegevustega; suudab ennast mõistetavaks teha ning vahetada mõtteid, küsida ja anda infot igapäevastes tüüpolukordades, kui vestluspartner teda vajaduse korral aitab; tuleb toime igapäevastes tüüpolukordades; siiski on sageli sunnitud sõnumit lihtsustama ja sõnu otsima. Esile tuleks tuua ka märgatavalt kasvanud võime pidada monolooge, näiteks: oskab lihtsate sõnadega väljendada enesetunnet; kirjeldada pikemalt igapäevaeluga seonduvat, nt inimesi, kohti, tööd või õpinguid; kirjeldada möödunud ja kogetut, tavapäraseid toiminguid, kavatsusi ja kokkuleppeid; selgitada, mis talle millegi juures meeldib või ei meeldi.
A2	Mõistab lauseid ja sageli kasutatavaid väljendeid, mis seostuvad talle oluliste valdkondadega (näiteks info enda ja pere kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel. Oskab lihtsate fraaside ja lausete abil kirjeldada oma perekonda, teisi inimesi ja elutingimusi ning väljendada oma vajadusi.	Tase A2 vastab esmase keeleoskuse taseme kirjeldusele. Selle taseme kirjelduskriteeriumid hõlmavad enamikku keelekasutuse sotsiaalsetest funktsioonidest: oskab tervitada ja pöörduda, kasutades lihtsaid igapäevaseid viisakusväljendeid; inimesi tervitada; küsida, kuidas läheb, ja kuuldule reageerida; on võimeline vahetama lühikesi lauseid; oskab esitada küsimusi töö ja vaba aja kohta ning vastata samalaadsetele küsimustele; esitada küset ja vastata sellele; arutada, mida ette võtta ja kuhu minna; määrata kokkusaamist; teha ja võtta vastu pakkumisi. Siin võib leida ka igapäevaste toimingutega seotud kirjelduskriteeriumeid. See on lihtsustatud versioon suhtlusläve tasemel pakutud toimingukirjeldustest täiskasvanute jaoks, kes elavad välismaal, nagu oskab küsida vajalikke asju ja teha lihtsaid toiminguid poes, postkontoris või pangas; küsida lihtsat infot reisi või ühissõidukite kohta (bussid, rongid, takso); küsida põhiteavet, küsida ja juhatada teed ning osta pileteid; küsida tarbekaupu ja põhiteenuseid.	
A1	Mõistab ja kasutab igapäevaseid väljendeid ja lihtsaid fraase, et oma vajadusi rahuldada. Oskab ennast ja teisi tutvustada ning pärida elukoha, tuttavate inimeste ja asjade järele ning vastata sama ringi küsimustele. Suudab suhelda lihtsas keeles, kui vestluspartner räägib aeglaselt ja selgelt ning on valmis aitama.	Tase A1 – üldise keelekasutuse madalaim [möödetav] aste, staadium, kus õppija ei piirdu enam lihtsalt väga piiratud päheõpitud situatsioonikesksete fraasidega, vaid oskab suhelda lihtsas keeles, esitada lihtsaid küsimusi ja vastata samalaadsetele küsimustele (kus ta elab, keda ta tunneb, mis tal olemas on), moodustada lihtsaid lauseid, mis puudutavad tema vajadusi või tuttavat kõneainet, ja vastata samalaadsetele lausetele.	

Allikas: Keeleksamite sidumine Euroopa keeleõppe raamdokumendiga: õppimine, õpetamine ja hindamine. Käsiraamat. Algne tööversioon. Euroopa Nõukogu, 2003, tõlge eesti keelde, REKK, 2009, lk 20-22.